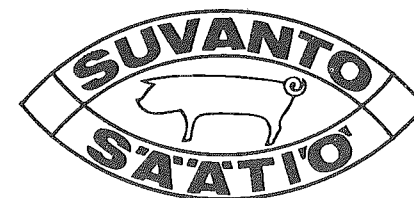

SUVANNON SEUTU

SUVANNON
YMPÄRISTÖN
KOTISEUTU-
LEHTI • Julkaisija

N:o 1 1985

HELMIKUU

Toivo Koiranen ja Nestori Kurki musisoivat Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseuran Pikkujoulujuhlissa v. 1984.

Pertti Lamppu valittiin Tuusniemen kirkkoherraksi

Selostus vaalisaarnatilaisuudesta

"Ihminen, joka ei rakasta itseään ei voi rakastaa muitakaan. Aikaisemmin ihmiset ovat hyväksyneet itsensä helposti. Nykypäivän ihmisen on opeteltava itsensä hyväksyminen. Lähimmäisen rakkaudessa meidän on opittava myös ottamaan rakkaus vastaan." Näitä ajatuksia käsitteli Tuusniemen virallinen apulainen Pertti Lamppu omassa vaalisaarnassaan seurakuntalaisille Tuusniemellä.

Lähimmäisen päivänä.

"Rakasta lähimmäistäsi niin kuin itseäsi", lähimmäisen rakkaus lähete itsensä rakastamisesta ja hyväksymisestä. Jos ei itseään rakasta ei voi toistakaan rakastaa. Mitä on itsensä oikea rakastaminen?

— Meidän on jatkuvasti etsittävä itseämme ja hyväksyttävä itsemme. Itsensä rakastaminen, silloin kun hyväksymme itsemme ei ole egoistista itsensä korostamista. Meidän on opittava ottamaan rakkaus vastaan, Lamppu painotti.

— Rakkauden kaksoiskäskey onkin oikeastaan kolmiulotteinen. Rakastamme Jumalaa, toisiamme ja vielä itseämme. Kukaan ei ole yksinään vastuussa asioista vaan niitä hoidetaan yhteisvastuullisesti. Jumalan rakkauden päästäminen elämään antaa elämälle uuden sisälön, Lamppu totesi.

Rakasta tai tuhoudu.

— Ilman toista ihmistä vain toiselle eläen elämämme mielekäs sisältö pienenee ja tyhjenee kokonaan. Nykyajan ihminen on vie-

raantunut itsestään, toisesta ihmisestä ja luonnosta. Ihmisen toiminta on supistunut, sillä hän on käperynyt itseensä. Näistä asioista johtuu vääristynyt suhde rakastaa itseään. Näistä asioista johtuu vääristynyt suhde rakastamiseen, Lamppu painotti.

— Lähimmäisyys ylittää maiden, uskontojen, rotujen ja politiikan rajat. Jumala on valtuuttanut meidät käsikseen ja jaloikseen toimimaan maanpäällä, Lamppu totesi.

Pertti Lamppu on ennen teologian opiskelujaan lukenut humanistisia aineita muu muasssa filosofiaa. Näiden humanististen aineiden opiskelu näkyy hänen esiintymisessään. Lamppu on päässyt ajatuksiinsa inhimillisesti paljon pintaa syvemmälle. Hänen puheensa ei ollut raapaisu pintaan vaan sydäimestä riipaiseva ja koskettava.

Koko kirkonmenojen sisältö oli loogisesti koottu. Jokainen osa kolahti paikalleen ja täydensi kokonaisuutta. Pertti Lampun saarnan myötä palasi minullekin usko siihen, että on olemassa muitakin kuin "leipäpappeja". Inhimillisesti tunteva ja ajatteleva Pertti Lamppu täyttää paikkansa seurakunnassa.

Pertti Lamppu on saanut luottamusta toimissaan myös muissa seurakunnissa. Hän on ollut esimerkiksi Riistavedellä tuuraamassa paikallista kirkkoherraa. Lähimmäisen päivänä vaalisaarnansa pitänyt

Pertti Lamppu oli tuttu ja turvallinen. — E.S.

KOILLIS-SAVO -lehdestä

Kirkkoherra Pertti Lamppu on Lempäälästä kotoisin, joskin vanhempansa Siiri, o.s. Nuora, ja edesmennyt Albert Lamppu ovat siirtyneet Lempäälään Sakkolan Petäjärveltä.

Vuosi 1985

On tullut tavaksi toivottaa vuoden vaihtuessa onnellista uutta vuotta omaisille, ystäville ja tutuille. Nykyisin on tullut käyttöön toivottaa parempaa uutta vuotta. Hyvä näinkin! Hyvä toivotuksemme tuottaa hyvän mielen lähimmäisillemme.

Uudenvuoden yö hiljentää meidät. Eipä ihmeekään, sillä eletty vuosi vie meidät syvällisiin ajatuksiin. "Voi, kun moni hyvä työ jäi tekemättä", me aprikoiimme, "ja paha työ tulikin tehdyksi." "Miten pääsisin kunnolla uudenvuoden kynnyksen yli", me huokaamme.

Yksi asia on varma, tämä, me emme saa tehtyä tekemättömäksi, mutta mikä ilo, voimme saada kaiken pahan anteeksi. Uskontunnustuksessamme me rukouksemme: "Minä uskon syntien anteeksiantamukseen." Tämä on uskon asia, mutta onko se myös tapahtunut tosiasia?

Elämän omistuksen me saamme tästä, kun tunnustamme syntimme Jumalalle ja niille ihmisille, joita vastaan olemme rikkoneet. Silloin Jeesuksen veri puhdistaa meidät kaikesta synnistä ja Pyhä Henki todistaa meidän henkemme kanssa, että olemme Jumalan lapsia. Näin alkaa ja jatkuu oikea uusi vuosi.

Nyt nimees, Herra, luottaen me käymme aikaan uutehen, ja jääme sinun huomahas. Meit ethän hylkää armias.

EINO SARES

Liian hiljaista, liian yksin 8. 11. -84

Lauri Pelkinen v. 1933.

"Sun lähdettyäs varhimminkin on ilta hämärtynyt, myöhemmin on noussut aamun koi."

Lauri jätti minut 8. 11. -84 noin klo 12. Kuolema oli nopea ja niin uskomaton juuri siksi. Tyhjiys täyttää kodin. Piano on hiljaa. Kuinka jaksan jatkaa?! Mutta täytyy.

Nyt on hautajaiset järjestettävä. Voimia tarvitaan. Lassi oli urhea viimeiseen asti. Ei valittanut. Leikkiä yritti laskea viime henkäykseen asti.

77 v 5 kk 11 vrk oli hänen elämänsä langan pituus. Mikä touhuks elämä se olikaan!

Varhaislapsuus oli Viipurin maisemissa. Siellä alkoi koulunkäynti, mikä jatkui Kiviniemessä, minne perhe muutti asumaan. Kansakoulun päätyttyä meni heti jo keuhkalla Sakkolan Osuuskaupan palvelukseen. Yli kymmenen vuotta kului juoksupojasta myymälänhoitajaksi. Joka myymälä tuli tutuksi, kos-

ka kiersi lomittajana. Avioituttuaan siirtyi maanviljelykseen ja samalla isänsä apulaiseksi maalausliikkeen hoidossa. Sota sotki elämän pahan kerran, niin Laurin kuolemonen muunkin. Korsuelämä Syväriellä vioitti sydäntä. Pelko on pahin sairauksien aiheuttaja.

Sodan jälkeen alkoi kulkurin elämä. Välirohan aikana työskenteli Viialan lentokonetehtaalla. Viialasta tehdas siirtyi muistaakseni Kuorevedelle. Lasselle tarjottiin sieltä töitä, mutta hän kieltäytyi, koska asunto-olot olivat alkeelliset parakirakennukset. Hän ajatteli siirtyä jälleen kauppa-alalle. Noin tuli tehdyksi suuri väärä päätös, sillä jos olisi mennyt Kuorevedelle, ei olisi tarvinnut lähteä enää rintamalle. Nyt joutui lähtemään "vihon pitoon", niinkuin Lassi kutsui noita aikoja Syväriellä. Noin 4 v meni omasta elämästä "Kankkulan kivoon". Mutta säilyi isänmaa.

Loppuihan sota viimein. Perhe oli välillä Kiviniemessä, mutta pakomatka alkoi 1944. Perhe pysähtyi asumaan Äänekoskelle, mutta Lassin piti vielä käydä ajamassa saksalaiset pois Lapista.

Kuutisen vuotta vietettiin kuniissa Keski-Suomen maisemissa. Työpaikka Keskimäen kaupassa oli tuttua hommaa.

Myöhemmin perusti oman pienen kaupan Äänekosken laitamille. Nyt Äänekoski onkin jo kaupunki ja varmasti olisi ollut hyvä asuinpaikka.

Mutta kulkurit lähtivät taas liikkeelle aina Turkuun asti. Ja sieltä muutaman vuoden kuluttua matka jatkui meren yli Kanadaan. Torontossa asuttiin 19 v. Lasse hoiteli vuokratalojaan ja teki maalaustöitä. Eläkeikä lähenee ja kesämyykin läheisyyteen rakenteli vanhuuden varalle uuden mökin "kalliolle kuk-

kulalle", mistä on mitä ihanin suomalaismaisemaa muistuttava näköala. Tähän muutettiin 1971. Nyt olimme vain kahden, sillä lapset olivat aikuistuneet ja elivät omaa elämäänsä.

Työtä elämä oli täynnä, mutta hänellä oli paljon harrastuksiaakin. Voimistelu ja musiikki olivat etusijalla. Nuorena soitteli viulua, vanhana oli pianon soitto mieleistä.

KU:n voimistelujoukkoaan ohjaili monia vuosia. Väärinkäsitysten tähden "johtaja"-nimi oli mennyt väärälle henkilölle.

Lassi oli vaatimaton. Se on usein suuri virhe, sillä pitää paikkansa "ei oikeutta maassa saa ken ei itse sitä hanki". Miten suuri ilo olisi-kaan ollut hänelle, jos edes joku olisi muistanut ja korjannut virheen, mikä pääsi tulemaan käsittämättömällä tavalla...

Hautajaiset olivat juhlalliset. Kappeli oli täynnä yleisöä. Finlandian sävelet täyttivät huoneen. Sitteen soi "Oi maamme..." ja "Karkjalan kunnalla". Viime mainitun esitti ystävämmme Teija Stenfors niin kaihoisena, liikuttavana, että silmiin herahti kyynelleet. Ranskan lentolakkojen tähden Airi-tytär ei ehtinyt hautajaisiin, mutta hänen valtavasta kukkavihosta otimme kukan Lassi-isän rintaan. Käteen hän sai ison vaaleanpunaisen ruusun, johon oli valkoisella nauhalla kiinnitetty Nalle-koiran nimi ja Nallen omistajan nimi. Kun sitten vuosisadat vaihtuvat ja ehkä tehdään muinaislojtyöjä, niin kuparilaatta varmasti säilyy. Lauri ja Nalle olivat tosiystäviä toisilleen ja minulle. Haudan reunalla Nalle seisoi kunnia-asennossa äänettömänä aivan kuin olisi ymmärtänyt hetken tärkeyden.

Kaikki ihmettelivät koiran viisautta. Nalle onkin 15-vuotias veteraani. Ja minulle nyt suuri ilo surusani.

KLAUDIA

Loviisa Männikkö

Muistokirjoitus Loviisa Männikölle

Iäisyyskutsun 91 vuoden vanhana sai emäntä Loviisa Männikkö Pälkäneellä. Hän oli syntynyt Kiviniemessä 9. 5. 1893 ja kuoli 7. 10. 1984.

Loviisa Männikkö oli innokas ja tarmokas Kiviniemen nuorisoseuran jäsen, osallistuen johtokuntaan, seuran sekakuoroon ja näytelmätyöhön, mainitakseni vain osan hänen harrastuksistaan.

Solmittuaan avioliiton Evert Männikön kanssa alkoivat koti- ja taloushuolet, lasten kasvatus ja kouluttaminen, tarvittiin tarmoa ja taitoa perheenäidiltä, jota Loviisa Männiköllä oli riittämiin. Koti, lapset, karja, pellot ja puutarhatyö vaativat ahkeran ja velvollisuustuntoisen ihmisen.

Monipuolisen kotityön ohella oli Loviisa Männiköllä innostus ja aikaa osallistua Kiviniemen—Röykkylän Marttojen toimintaan. Hän toimi pitkän ajan yhdistyksen pu-

heenjohtajana. Marttatyön tarkoituksena oli kehittää jäsenten keskuudessa monipuolista kotitaloutta ja käsityötä sekä kankaan kudontaa ohjatun kurssityön kautta.

Loviisa Männikkö sai elää rikkaan ja monipuolisen elämän henkisellä ja taloudellisella työsaralla, teki työtä vielä vanhuuden päiviin saakka kodin ja lasten parissa.

Vanhuuden vuosikymmenet Loviisa Männikkö vietti poikansa Ilkan taloudessa Pälkäneellä. Hänen sairautensa aikana myös tyttäret osallistuivat äitinsä hoitamiseen. Loviisa Männikön pitkä ja monipuolinen elämä päättyi omassa kodissa lastensa hoidossa ja suojeluksessa.

Kuolleita

Vilhelm Pitkänen syntyi 10. 5. 1886 Sakkolassa, kuoli 13. 12. 1984 Valkeakosken aluesairaалassa. Entinen kotipaikka Vuoksela, viimeinen asuinpaikka Hattula.

Anna-Liisa Naskali, o.s. Naskali, syntyi 22. 7. 1894 Sakkolan Lapinlahdessa, kuoli 12. 12. 1984 Helsingin Jorvissa. Siunauksen toimitti 29. 12. pastori Jaakko Simojoki Helsingin pitäjän kirkkomaahan.

Lämmينhenkinen muistotilaisuus vietettiin Kivistön Seurakuntakeskuksessa, jossa pastori Simojoki vielä puhui vainajan muistolle.

Aleksanteri Pajari syntyi 30. 1. 1896 Sakkolassa, kuoli 9. 12. 1984 Lempäälän terveyskeskuksessa. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Haparainen.

Loviisa Kannus, o.s. Kyllästin, syntyi 25. 12. 1898 Sakkolan Volossulassa, kuoli 4. 10. 1984 Punkalaitumella.

Yrjö Aukusti Tukia syntyi 14. 1. 1897 Sakkolassa, kuoli 13. 12. 1984 L-H:n aluesairaалassa. Kotiky-

lä Sakkolan (Vuokselan) Räihäran-ta ja viimeinen kotipaikka Tamme-la.

Hän oli Suvannon Seudun uskolinen tilaaja koko lehden ilmestymisen ajan.

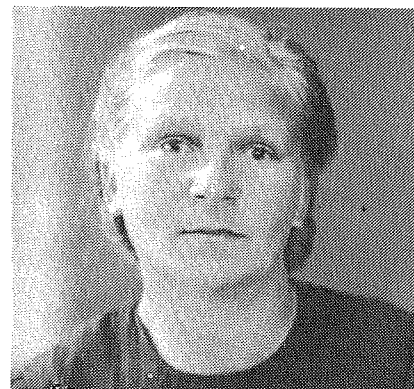
Linda Maria Koiranen, o.s. Klink, syntyi 15. 5. 1905 Kivennavalla, pääsi taivaalliseen kotiin 27. 11. 1984. Kotikylä Sakkolassa oli Haittermaa.

Aune Karppanen, o.s. Supponen, syntyi 11. 11. 1902 Miikkulaisissa, kuoli 16. 11. 1984 Orivedellä. Kotikylä Sakkolassa Röykkylä.

Hanna Holm, o.s. Jyräs, syntyi 10. 4. 1904, kuoli 20. 10. 1984 Helsingissä. Hänen kotipaikkansa Sakkolassa oli Hovinkylä.

Rauha Läärä, ent. Ruuska, o.s. Tenkanen, syntyi 19. 10. 1906 Sakkolassa, kuoli 2. 12. 1984 Jämsässä liikenneonnettomuudessa. Hänen raamattunsa oli avoinna pöydällään Psalmin 57 kohdasta ja keet 8 ja 9 alleviivattuna:

Jumala, minun sydämeni on valmis, minun sydämeni on valmis, minä tahdon veisata ja soittaa. Herätä minun sieluni; heläjä harppu ja kannel. Minä tahdon herättää aamuruskon.

Helmi Kurikka, o.s. Virolainen, syntyi 23. 4. 1910 Sakkolassa, kuoli 24. 12. 1984 Nokialla. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Luprikkala ja viimeinen kotipaikka Nokian Joenpohja.

Siunaustilaisuus loppiaisena Tottijärven kirkossa ja muistotilaisuus seurakuntatalossa.

Kultahääpäiväänsä

viettivät 16. 12. 1984 Maire, o.s. Jantunen ja Toivo Salmela kotonaan Ruoveden Leppäkorvessa. Pieni väki on tyttärien lapsia, oikealta lukien Susanna, Taina ja Satu.

Kävimme kotikulmilla

Lähdimme katselemaan entisiä kotipaikkoja. Paljon oli jälleen muuttunut neljässä vuodessa. Nyt ei tarvinnut kävellä, sillä meillä oli onni saada eräs automies kuljetta-maan meitä kotikyläämme. Vain yksi harmi oli tässäkin käynnissä — kaikki eivät nähneet niitä paikkoja joita olisivat halunneet.

Lupranjärvi oli ihanan viileä ja sinne jäi "talviturkki"! Taloja ei Luprassa ollut, puita ja peltoja vaan...

Kuvassa on matkassa olleet Taimi Vuotilainen, Siiri Nieminen ja Senja Mäkelä istumassa Vuotilaisen kodin rapuilla.

Ulpu

Kuvassa Taimi Vuotilainen, Siiri Nieminen ja Senja Mäkelä.

Jahnssonin säätiön apurahat

Jakoi 3 milj. mk. Helka Urponen, o.s. Hinkkanen, Tampere 30.000 mk. Hänen vanhempiensa kotikylä oli Sakkolan Hovinkylä ja Petäjäjärvi.

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Pienkonekorjaamo
NUORA-MOTOR
Härmälänkatu 15, TAMPERE
Puhelin 931-654 411

Perämoottorit Ruohonleikkurit Moottorisahat sekä muut polttomoottorikoneet

Maanviljelijän tyttärestä taiteenharrastajaksi

Sakkolan Petäjärvellä syntyi 22. 2. 1915 Santeri Ollikaisen perheeseen tytär joka kasteessa sai nimen Hilikka Aune.

Nuoruusvuodet häneltä kuluivat kotitilan askareissa ja jo niinä vuosina hänen harrastuksiinsa kuului nuorisoseuran toiminta, etutilalla näytelmiin osallistuminen. Jo kansakouluaajasta alkoi juoksu- ja hiihtoharrastus jonka innoittamana hän osallistui 8 vuonna Lotta-järjestön piirikilpailuihin.

Avioliiton solmittuaan hänen kotipaikkansa oli muutaman vuoden Raudun Vehmainen ja jatkosodan jälkeen kotipaikka on ollut Lempäälä, viimeksi Hauralan kylä.

Lempäälässä asuessaan hän toimi lehtiasiamiehenä ja saaden runsaasti asiamiespalkintomatkoja. Hän on matkailut ainakin 18 eri valtakunnassa. Asiamiestoiminta jatkuu enää Karjala-lehden ja Suvannon Seudun osalta.

Eri seura- ja liittotoiminnoista mainittakoon Lotta, Martta, Pu-

nainen Risti, Karjala-seura ja Nuorisoseura vuosikymmenien ajalta. Marttayhdistyksessä ja Nuorisoseurassa hänen aktiivinen toiminta ylittää yli 50 vuoden.

Nykyinen harrastus hänellä on maalaustaide. Aluksi oli öljyväri-työt etualalla, lisäksi hän on tehnyt hiili- ja puupiirroksia ja viimeksi on kuparipiirrosten lisäksi pastellimaalaus saanut huomattavan osan hänen työajastaan. Hän on maalanut kaikkiaan yli kaksisataa kehystettyä teosta ja näyttelyitä on ollut runsaasti Lempäälässä ja kaksi näyttelyä Ruotsissakin. Kotona hänen maalauksiaan on nähtävänä kymmenittäin, joista etenkin pastellityöt ovat ihastusta herättäviä.

Muista taiteen polulla kulkemisista mainittakoon ututtera kuorolauluharrastus Lempäälän sekakuorossa vuosikymmenien jakson.

Hilikka H o n k a n e n, o.s. Ollikainen, siis täyttää 22. 2. 1985 70 vuotta Lempäälän Hauralassa. Suvannon Seutu onnittelee ututteraa

Hilikka Honkanen

asiamiestään ja toimittaja kansakoulun "pulpettikaveriaan".

Vuosia täyttäneitä

85 VUOTTA täytti 1. 1. 1985 Anna Maria M a k k a r a ja 80 vuotta veljensä Juhana M a k k a r a Ruoveden Ruhalassa. Se on sinne rauvanneet ja rakentaneet kylmän tilan, jossa edelleen asuvat. Sisarus-ten entinen kotipaikka Sakkolassa oli Volossula.

80 VUOTTA täytti 2. 1. 1985 Aina K a l l o n e n, o.s. Ikävalko, Toijalassa. Hän on syntynyt Valk-

järvellä, mutta Sakkolan Lapinlahti oli hänen kotipaikkansa Karjalassa.

80 VUOTTA täyttää 25. 1. 1985 Helmi Ä i k ä s, o.s. Karonen, Helsingissä. Hän on syntynyt Sakkolan tyttöjä.

80 VUOTTA täytti 28. 12. 1984 Helena Kyllästäinen, o.s. Nuora. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä.

Suuren perheen äitinä ja kasvatelijana on häneltä vaatinut paljon rakkautta ja huolenpitoa. He asuvat Juho-miehensä kanssa Sakkolassa, Volossulan kylässä.

Tekemänsä suuriarvoinen elä-

Helena Kyllästäinen

mäntyö kruunaa hänen eläkepäivänsä, joita hän virkeänä viettää poikansa Yrjön luona Punkalaitumella.

80 VUOTTA täyttää maaliskuun 25. päivänä 1985 Selma Antintytär H y n n ä, o.s. Lamppu, Kanadan Thunder Bayssa (ent. Port Arthur). Hän on syntynyt Metsäpirtin Raajun kylässä, josta Selma muutti vuonna 1927 Kanadaan, ja solmi avioliiton Metsäpirtin Kirvesmäeltä kotoisin olevan Ilmari Simonpoika Hynnän kanssa 22. 3. 1930.

Nuori pari asettui asumaan Lappi nimiselle paikkakunnalle, jossa he suurella innolla ja ahkeruudella hoitivat farmia, (viljelystilaa). Perheeseen syntyi 6 lasta, 4 poikaa ja 2 tytärtä.

Metsäpirtin Raajun ja Kirvesmäen kylät olivat lähekkäin Sakkolan Riiskan kylän kanssa. Kanssakäyminen asukkaitten kesken oli niin saumatonta kuin pitäjien ja kylien rajoja ei olisi ollut olemassa-kaan. Kirkkomatkat, juhlat sekä syntymä- ja nimipäivät vietettiin yhteisinä. Niinpä kristillinen seuratoiminta ja Nuorten Kristillisen Yhdistyksen kokoukset keräsivät yleisöä runsain määrin. Päivänsankarimme oli toisten uskovaisten nuorten kanssa mukana näissä kristillisissä riennoissa, saaden näin vakauksen, mikä vanhempien perintönä siirtyi lapsillekin. Tämän lapset tietysti kiittäen muistavat äidin juhlapäivänä.

Vuosien vieressä lapset kasvatet-

tiin ja koulutettiin ja saivat oman kotinsa. Lapin farmin myynnin jälkeen Selma ja Ilmari muuttivat viettämään eläkepäiviä Thunder Bayn kaupunkiin. Siellä karjalaisperhe löysi uusia ystäviä. Varsinkin Itsenäinen luterilainen seurakunta sekä sen toiminta tuli rakkaaksi Ilmarille ja Selmalle. Suuri suru kohtasi perhettä Ilmarin kuollessa syksyllä v. 1974.

Monet onnittelet ja siunauksen toivotukset Selma Hynnä saa vastaanottaa juhlapäivänään omaisilta, sukulaisilta ja ystäviltä, myös Koti-Suomesta.

Parhaat onnittelet päivänsankarille lähettää myös Suvannon ympäristön kotiseutulehti Suvannon Seutu, jonka tilaajana ja innokkaana lukijana Selma Hynnä on ollut vuosikaudet.

(Selma Hynnän osoite on:
Mrs. Selma Hynnä
560 Red River Rd
Thunder Bay, Ont. P7B 1 H 3
C A N A D A

80 VUOTTA täytti 24. 11. 1984 Emma Nuora, o.s. Naskali, Helsingissä. Hän on syntynyt Sakkolan Lapinlahdessa ja avioliiton solmimisen jälkeen kotipaikka Karjalassa oli Rautu.

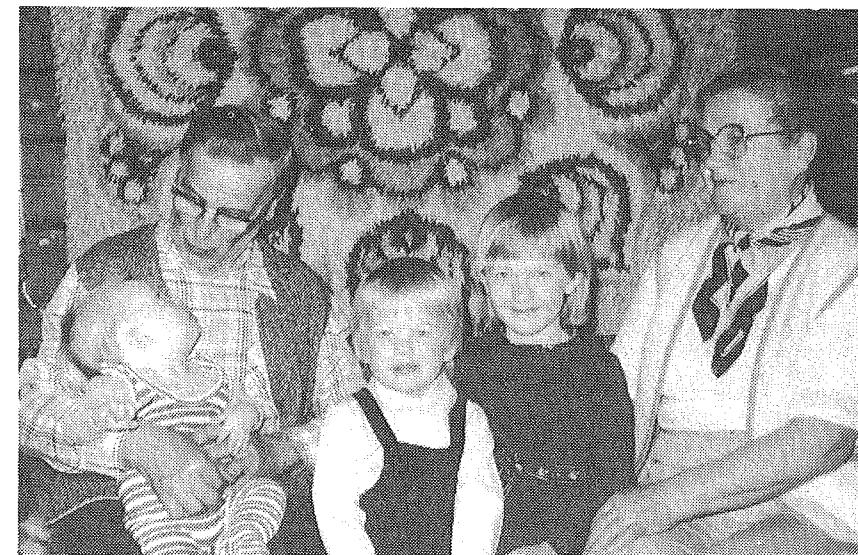
80 VUOTTA täytti 27. 1. 1985 Maria (Maikki) H o l t t i n e n, o.s. Naskali, Viialassa. Hänen kotipaikkansa Sakkolassa oli Haitermaa. Siellä hän osallistui aktiivisesti moniin yhteisiin harrastuksiin mm. vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön ja kuorolaulantaan.

75 VUOTTA täyttää Anna Esteri S a v o l a i n e n, o.s. Väyrynen, Huittisissa 13. 2. 1985. Hänen entinen kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

70 VUOTTA täytti 6. 7. 1984 Helmi H e i s k a n e n Hämeenkyrön Osarassa. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa. Avioliiton solmimisen jälkeen hänen kotipaikakseen tuli Pyhäjärven Saapru, joka oli myös hänen viimeinen kotikylänsä Karjalassa.

70 VUOTTA täytti 17. 11. 1984 Eero V i s k a r i Orivedellä. Hänen kotikylänsä Sakkolassa oli Viikkala.

70 VUOTTA täytti 6. 11. 1984 emäntä Aune A h t i a i n e n, o.s. Kuparinen, Punkalaitumen Liitos-lassa. Syntymäkylänsä on Sakkolan Riiska, mutta viimeinen koti Karjalassa oli Sakkolan Haparaisissa.

Vasemmalta Martti, lastenlapset Anni, Juhana, Johanna ja Aune. Valokuva vuodelta 1983.

Merkkipäivänään kävi Punkalaitumen Karjala-seura onnittelemassa puhein, viirein ja "miljoonin ruusuin".

Aune on käynyt Sairalan Evanke-lisen kansanopiston ja vuosien mit-taan monesti lausunut, myös Sak-kola-juhlissa, isänsä Aleksanteri Aavan runoja.

Nyt hän ystävällisesti lähetti toi-mittajalle isänsä 6. 11. 1935 kirjoit-taman onnittelurunon. Silloin Au-nen asuinpaikka oli Metsäpirtissä ja siellä hän täytti 21 vuotta. Hänen syntymäpäivänsä on samalla myös Kustaa Aadolfin päivä. Siksi on on-nellista, että näin Kalevalan juhla-vuonna voimme julkaista tämän vain Aunen muistissa säilyneen ru-non. Runossa ei ole otsikkoa, mutta toimittaja on sen "ristinyt" ni-meen:

Elämän ohjeita Aunelle

Jos milloin tietäsi taistelmin
käyt keskitse elämän humun,
niin muista, keskellä Lützenin
soi virsi läpitse sumun.

* * * *

Sama Jumala vielä on linnamme,
yhä varustus vahva aivan.
Sen yli aallot ei kuohuile,
eikä horjuta vaiheet vaivan.

Hänen kanssaan aina on helppo tie
mitä milloin se veiskin rantaa.
Jos vaikka Golgatan kautta vie,
niin ristimme Herra kantaa.

70 VUOTTA täytti Lauri P i t -
k ä n e n 23. 10. 1984 Helsingissä.
Entinen kotikylä Sakkolan Karho-
la.

Putkiliike
P Nuora Ky
37560 KULJU
puh. 676 100

60 VUOTTA täytti 17. 11. 1984
Eino Emil K u i s m a Punkalaitu-mella. Hän on syntynyt Sakkolan Valkjärven Hakonotkossa. Hän on maanviljelijänä touhunnut ja toimi-nut ahkerasti maatalouden hyväksi myös vapaa-aikanaan mm. Maata-loustuottajissa. Urheilumielisenä hän on pitkäaikaisesti ahertanut paikallisen urheiluseuran toimin-nassa.

Aktiivisesti hän on osallistunut Punkalaitumen Karjalaiset ry:n toi-mintaan, kuuluen johtokuntaan 13 vuotta rahastonhoitajana. Kuismal-ta on totuttu ostamaan "Sie ja Mie"-tuotteet, adressit, Sakkolan historiat... Karjalan Liitto on myöntänyt hänelle merkkipäivä-nään hopeisen ansiomerkin toimin-nasta karjalaisuuden hyväksi. Hän on myös Suvannon Seudun asia-mies.

VEIKKO SOKURA
Erikois-
hammastechnikko
TAMPERE
Mäkipäänkatu 39—41 II kerros
Puh. 556615

60 VUOTTA täytti 23. 11. 1984
Matti K a r p p a n e n Tampereel-la. Entinen kotikylä Sakkolan Kel-ja.

Kotiin Tampereelle oli saapunut sukulaisten lisäksi entisen kotikylän poikia ja tuttuja vuosikymmenten takaa. Heidän kanssaan oli mukava viettää tätä juhlahetkeä. Muistelu-jen, puheiden sekä runojen myötä. Onnitteluja esitettiin ja komeasti kaikui Karjalaisten laulu tuvantäy-teisen juhla-äänen yhteislauluna, kun oli joukossa oikein kuoromiehiä-kin.

Näin miellyttävissä merkeissä ta-pahtui Matin siirtyminen uudelle vuosikymmenelle.

60 VUOTTA täytti 29. 12. 1984
Matti L o p o n e n Punkalaitumen Oriniemessä. Hän on syntynyt Sak-kolan Arkuntanhuassa. Maanvilje-lyksen ohessa, omistuksessaan on peltoa 44 ha, lähinnä osuustoiminta on ollut läheinen hänelle. Jatkoso-dassa hän oli vapaaehtoisena lähes kaksi vuotta.

60 VUOTTA täytti 1. 1. 1985
Pentti H i n k k a n e n Ruovedellä. Entinen kotikylä Sakkolan Hovin-kylä.

60 VUOTTA täytti 18. 12. 1984
muurari Antti Einari R a u t a n e -
v a Lempäälässä. Hän on syntynyt Sakkolan Pannusaarella, joka oli myös hänen viimeinen kotikylänsä Sakkolassa.

Vaikean sairautensa vuoksi hän joutui viettämään merkkipäiväänsä Lempäälän terveyskeskuksessa, jonne oli järjestetty vastaanottoti-laisuus kahvitarjoiluineen onnittel-i-joille.

Lähimpien omaisten ja ystävien lisäksi kävivät häntä onnittelemassa järjestöjen edustajat mm. Lempää-län Aliupseerit, Lempäälän ampu-jat, Lempäälän metsämiehet sekä Lempäälän-Viialan Osuuspankin edustajat. Suvannon Seutu haluaa liittyä näiden onnittelijoiden jouk-koon.

Vanhat kuvat kertovat

Kuvalla on ikää 60 vuotta ja kuva on otettu veljensä Mikko Uosukai-sen häiden aikana ruispellon reuna-malla.

Kuvassa vasemmalta lukien Hel-mi, Hilja ja Hilma, istumassa Suo-ma ja Lempi.

Sisaruksista täytti 28. 8. 1984 75 VUOTTA Hilja R a n t a n e n o.s Uosukainen Vaasassa omassa ko-dissaan. Hän on suorittanut elä-mäntehtävänsä mielisairaanhoidaja-na ja on nyt eläkkeellä.

Lempi P a a k k i o.s. Uosukai-nen täytti 65 VUOTTA 30. 10. 1984 Imatralla omassa kodissaan. Hän on ollut käsityö- ja ompelualaa har-rastava, sekä liike-elämässä muka-na. Hän viettää eläkevuosiaan per-heensä kanssa Imatralla kodissaan.

Helmi U o s u k a i n e n täytti 80 VUOTTA 2. 12. 1984 Nokian Linnavuoressa vanhusten vuokrata-lossa. Hänen elämänsä liittyy pal-jon työtä ja toimintaa josta on vä-läytelty jo Suvannon Seudunkin palstoilla. "Tyytyväisyys on elämän onnea."

Uosukaiset kuvassa vasemmalta lu-kien Helmi, Hilja ja Hilma, istu-massa Suoma ja Lempi.

Kummikunta-kiitos

On Luoja antanut armostaan,
meille lahjaksi kummikunnan.
Siitä Sakkolan siirtoväestö
suuren siunauksen saanut on.

Ensin siunaus talousapuna
oli konkreettinen puutteessa,
kun mieroä kierteli siirtolainen,
kotikonnut kun kranaatit voitti.

Suurimman lahjan antanut on
se turvallisuuden tunne,
että on vielä rakkautta
ja seurakunnalla kummi.

Yli neljäkymmentä vuotta
on kulunut
tuosta ajasta armottomasta.
Tänä päivänä tunnemme kiitosta
kuin Herra on hoitanut lasta.

Hän herätti henkilöt Hörbyssä
jo tuntemaan Kannaksen kauhut
ja näkemään nääntyneen
vaeltajan,
joka hengen hädässä kärsi.

Silloin Sakkola saavutti ystävän,
jolle historiassa tuskin on vertaa,
nyt saimme vierailla kunnassa
ihan ensimmäistä kertaa.

On armolahjaa Jumalan,
kun kaikki näin yhdeksi liittää,

vuossatoja vanhassa kirkossa
kaksin kielin Herraamme kiittää.

Se oli hetki sielujen yhteyden
ja rauhan rukous parhain.
Tähän rukoukseen tahdomme
yhtyä
aina illoin ja aamuin varhain.

Sukupolvet kiittävät
tulevaisuudessa
kun meillä on kummikunta,joka
hädässä apunsa tarjosi
ja hengessä vaivamme kantoi.

Siitä kiitos Herralle taivaassa
kun ihmismieliä nostit
ja Hörbyn kunnalle Ruotsissa
sen rakkaudella maksat.

EEVA TUOMAANTYTÄR

Uusia ylioppilaita Lempäälässä

LEMPÄÄLÄN LUKIOSTA: Erkko Kallonen Kuljusta. Vanhemmat Irja ja Esko Kallonen. Äidin kotikylä Sakkolassa oli Haparainen ja isän Lapinlahti.

TAMMERKOSKEN LUKIOSTA: Timo Viskari Lempäälän Kuljusta. Vanhemmat Anja ja Aaro Viskari. Isän kotikylä Sakkolassa oli Haparainen.

TAMMERKOSKEN ILTALUKIOSTA: Merja Jousranta Lempäälän Ahtialasta. Vanhemmat Esteri ja Terho Jousranta. Isän kotikylä Sakkolassa oli Pannusaari.

Kiitos!

Sydämellinen kiitokseni Teille kaikille, jotka muistitte minua 2. 12. 1984 täyttäessäni 80 vuotta.

Helmi Uosukainen

Oriniemen Martoilla 65-vuotisjuhla

Oriniemen Martat perustettiin 65 vuotta sitten Sakkolassa Lapinlahden Martat-nimiseksi yhdistykseksi. Sotien jälkeen Lapinlahden Martat jatkoivat toimintaansa Punkalaitumella Oriniemen Marttoina.

Juhla pidettiin marraskuun alkupäivinä Liisa Huuskan kodissa.

Huuskalla pidetyssä tilaisuudessa piti tervehdyspuheen emäntä Sirpa Ristimäki. Irma Kinnari luki Toini Kallosen laatiman historiikin.

Juhlassa jaettiin tunnustusta toiminnassa mukana olleille Marttoille. Marttaliiton hopeisen ansiomerkin sai emäntä Toini Söder, joka on ol-

SAKKOLALAISILLE

Sakkolan sotainvalidi- ja sotaveteraanikerho toivottaa kaikille sakkolalaisille kautta maan onnea vuodelle 1985.

Kiitämme niitä sakkolalaisia jotka niin suurenmoisella tavalla ovat antaneet taloudellista niinkuin henkistäkin tukea, sillä olettehan tällä tavoin suoneet meille mahdollisuuden toimia mukana tässä sakkolalaisessa kulttuurielämässä.

Kiitän Suvannon Seutua ja Suvanto-säätiötä hyvästä yhteistyöstä.

Toivomme kaikille Onnellista ja hyvää rauhan vuotta 1985.

SAKKOLAN SOTAINVALIDI- JA SOTAVETERAANIKERHO
Martti Karonen Lauri Lamppu

lut aktiivisesti mukana Oriniemen Marttojen toiminnassa vuodesta 1948 lähtien. Johtokuntaan hän on kuulunut vuodesta 1953 ja toiminut sihteerinä vuodesta -63.

40-vuotismerkin sai Aino Lemmetti ja 25-vuotismerkin saivat Toini Söder, Sievi Hahtikari, Aino Kuparinen, Selma Tuulinen, Vieno Karjalainen, Saima Korkka, Kaarina Patja, Hilka Naskali, Elli Ruusumaa, Maija Kuparinen, Irma Kinnari, Terttu Ukkonen, Helka Lemmetti ja Toini Kallonen.

Aikaisemmin on jo jaettu Marttaliiton myöntämä kultainen ansiomerkki Hilda Lemmetille ja hopeinen ansiomerkki Toini Kalloselle.

Satakunnan Marttapiiriliiton toiminnanjohtaja Raija-Liisa Heinonen sanoi 65-vuotisjuhlassa ansiomerkkejä jakaessaan, Marttajärjestö on maamme suurin naisjärjestö. Jäsenmäärä on noin 90.000. Järjestö toimii Suomen kotien hyväksi pyrkien kohottamaan kotien aineellista ja henkistä hyvinvointia. Marttojen alkuperäinen toiminta-ajatus "Sivistystä kodeille" on nousemassa uudelleen arvoonsa tänä päivänä, sillä järjestössä toimivat naiset luovat sen marttojen hengen, joka aikaansaa kotien aineellisen ja henkisen tasapainon.

Lapinlahden Martat toimivat aluksi Sakkolan Marttayhdistyksen alaisena. Yhdistyksen syntysanojen lausuja oli opettaja Katri Riikonen. Mukana olivat myös konsulentti Reetta Kivilahti sekä rouvat Elenius ja Virkki. Ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin Maria Kyllästinen, joka toimi vuoteen 1923. Tämän jälkeen on puheenjohtajina toimineet Maria Kallonen, Loviisa Kallonen, Alma Kallonen, Hilda Lemmetti, Alma Pitkänen, Anna-Maria Kallonen ja Tyyne Naskali (Paloviita).

Sihteereinä ovat toimineet emäntä Anna-Maria Kallonen, neiti Anna-Maria Kallonen ja Hilda Lemmetti.

Koska v. 1919 toimintansa alkaneen yhdistyksen ensimmäiset pöytäkirjat ja arkistot katosivat ensimmäisellä evakkomatalla, niin alkuvuosikymmenien toimintakertomus perustuu Toini Kallosen suorittamiin haastatteluihin sen aikaisista tapahtumista.

Marttojen vilkkaan toiminnan katkaisi sotavuodet. Jatkosodan aikana, kun jäsenistö sai olla Karjalassa, yhdistyksen toiminta tosin vilkastui, mutta vuonna 1944 se jälleen hiljeni ja jäsenistö joutui hajalleen.

Vuonna 1947 päätettiin täällä Punkalaitumella uusilla asuinsijoilla jatkaa toimintaa pitämällä ompeluseuroja kerran kuussa. Puheenjohtajana oli tuolloin Siiri Söder. Marttakerho liittyi Siirto-marttojen eteläiseen piiriin. Kun tämä piiriliitto lakkautettiin myöhemmin niin vuonna 1952 Oriniemen Martat liittyivät Satakunnan Piiriliittoon.

Kun toiminta lähti täällä Punkalaitumella alkuun, oli jäsenistö nuorta ja useimmilla oli oman kodin perustaminen edessä. Tarvittiin kaikenlaista käden ja tiedontaitoa. Monet kurssit ja havaintoesitykset

olivat avuksi jäsenistölle. Ohjelmalliset tilaisuudet puolestaan antoivat henkisellä puolella virkistystä, etenkin tanhuharrastus, näytelmät jne. olivat suosiossa. Toini Kallonen huomioi historiikissa myös ne lämpimät suhteet, jotka Oriniemen Martoilla on aina ollut Koskioisten Marttoihin. Oriniemen Martoilla on ollut aikanaan myös Marttatytötoimintaa. Vuonna 1960 otettiin kummiperhe Kuhmosta, siihen kuului äiti ja kuusi lasta.

Punkalaitumella oloaikana marttojen puheenjohtajina ovat toimineet Siiri Söder, Hilka Söder, Sirkka Kuparinen, Anna Naskali ja vuodesta 1973 lukien Toini Kallonen. Oriniemen Marttojen tämänhetkiseen hallitukseen kuuluvat puheenjohtajana Toini Kallonen, varapuheenjohtajana Raili Sinkko, sihteerinä Toini Söder, ja muina jäseninä Helka Lemmetti, Kaarina Patja, Eila Saksanen, Pirjo Korkka, Sirpa Ristimäki ja Tyyne Kuisma. Rahastonhoitajana on Liisa Huuska ja Emäntä-lehden asiamiehenä Hilka Ristimäki.

Punkalaitumen Sanomat

Sakkolan kirkonkylän nuorisoseuraa ei lakkauteta toistaiseksi!

Näin päätti kirkonkylän nuorisoseura vuosikokouksessaan 1. 12. 1984 joka pidettiin seuran esimiehen Risto Jääskeläisen talossa Pirkkalan Sorkkalassa.

Talon tarjoaman maittavan lounaan jälkeen seuran esimies Risto Jääskeläinen avauspuheessaan toivotti Eteläkarjalan Nuorisoseurojen Liiton toiminnanjohtajan Martta Toivosen tervetulleeksi, selostaen samalla varsinaista syytä tälle kokoontumiselle. Saimme kuulla, että liitosta oli tullut kirjelmä, jossa kehoitettiin Kirkonkylän Nuorisoseuraa tekemään jotain olemassaolonsa hyväksi, tai vaihtoehtona on seu-

ran lakkauttaminen. Puhuja lausui kokouksen osanottajat tervetulleeksi, toivottaen vieraille iloista pikkujoulua ja pyysi valitsemaan kokoukselle puheenjohtajan.

Puheenjohtajaksi tuli Martti Karonen ja sihteeriksi Aira Jääskeläinen. Katsottiin kokous lailliseksi ja päätösvaltaiseksi, sekä valittiin pöytäkirjantarkastajiksi, jotka samalla toimivat ääntenlaskijoina, Irja Ukkonen, sekä Onni O. Jääskeläinen.

Kokousvirkailijoiden valinnan jälkeen, pidettiin lyhyt ohjelmallinen tilaisuus pikkujoulun merkeissä, jonka alkajaismarssin soitua jo

Nuoret taitoniekat Jääskeläisten jälkipolvesta Anu ja Kuisma hoitivat oman osuutensa hienosti juhlassa.

siellä kotona tunnetut nuorison viihdyttäjät monitoimimiehet Toivo Koiranen ja Nestori Kurki. Toivo oli viuluniekka jo siellä Sipilänmäellä ollessa, soittaen monet kesäiset karkelot "KAIVOPUISTON" katveessa. Lukuisat olivat ne näytöskappaleet, joissa Toivo Koiranen esitti pääosaa. Toinen soittaja Nestori, veteli komeasti haitaria. Hänet oli totuttu näkemään siellä kotona "rehvakkaana rumpalina" veljesten omassa "KI-VA" nimisessä orkesterissa, jossa Eino-veli soitteli haitaria ja Nestori rumpuja. Mutta monissa tilaisuuksissa Nestori joutui haitariakin soittamaan, ja taito tuntuu vieläkin olevan tallella. Nestori muistetaan myös taitavana jalkapalloilijana Sakkolan Jäntevän joukkueessa.

Toisessa soittajien ryhmässä esiintyivät serkukset Anu ja Kuisma, sukuaan Jääskeläisiä, Kuisma soitti viulua ja serkkutyttö Anu säästi pianolla. Nuoret ovat veljesten Onnin ja Riston jälkikasvua. Myöhemmässä vaiheessa vielä Eeva Koiranen lausui.

Kokous jatkoi asioiden käsitelyä. Toimintakertomusta ei viime vuosien toiminnan vähäisyydestä johtuen oltu laadittu, mutta vuoden

1966 jäsenluettelosta voitiin lukea, että silloin jäseniä oli vielä kirjoissa 48 henkeä.

Tilikertomuksessa rahastonhoitaja Aira Jääskeläinen totesi seuralla olevan varoja pankkitilillä 2 142 mk 72 p, joten raha-asiat olivat kunnossa.

Kun vanhat asiat oli saatu järjestykseen, myönsi kokous vastuuvapauden johtokunnalle, sekä muille tilivelvollisille ja siirtyi käsittelemään tulevaa toimintaa.

Lakkautetaanko vuonna 1902 rekisteröity Sakkolan Kirkonkylän Nuorisoseura?

Ensimmäisen puheenvuoron käytti liiton edustajana kokoukseen pyydetty toiminnanjohtaja Martta Toiviainen, hän luki edellämäinitun liiton kirjeen, ja selosti sen sisältöä, selittäen asian niin, että kun muutamissa seuroissa on toiminta vähissä tai kokonaan loppunut, niin on monasti myös raha-asiat rempallaan ja juuri näistä rahaepäselvyyksistä on jouduttu jopa kääntymään joka tietysti on ikävää totesi Martta Toiviainen, ja tämän takia nyt yritetään asioita selvittää.

Vilkaassa keskustelussa jossa mm. paheksuttiin liiton määräävää asennetta kyseisessä asiassa, sillä

vanhat karjalassa perustetut nuorisoseurat eivät ole ymmärrettävistä syistä enää toimintakuntoisia, mutta ei kumminkaan mielellään oltaisi valmiit luopumaan vanhoista perinteistä lopullisesti.

Erilaisten ehdotusten jälkeen kokouksen puheenjohtaja ehdotti että kokous äänestäisi Kirkonkylän Nuorisoseuran lakkauttamisesta tai jatkamisesta. Äänestyksen tulos oli tasan 6—6 muutamat eivät ehkä ottaneet kantaa vaikeassa asiassa, mutta puheenjohtajan kanta ratkaisi, joten kirkonkylän nuorisoseura jatkaa olemassaoloa vielä toistaiseksi. Samalla päätettiin, että Nuorisoseura pitää ensi kesänä kesäjuhlat, jossain myöhemmin johtokunnan suunnittelemassa paikassa.

Seuran esimiehenä jatkaa edelleen Risto Jääskeläinen. Johtokuntaan tulivat seuraavat: Ida Naskali, Toivo Koiranen, Aarne Naskali, Irja Ukkonen, Aune Karonen, Aino Pokkinen, Nestori Kurki ja Martti Karonen. Järjestäytymiskokouksessa johtokunta valitsi varaesimieheksi Martti Karosen, sihteeriksi Aino Pokkisen ja rahastonhoitajaksi Aira Jääskeläisen. Tilintarkastajiksi valittiin Eino Koppanen ja Onni Jääskeläinen.

M. K.

Sakkolaisii sanalaskuloi:

Ei se parta pahoille kasva, turpajouhet joutaville.

Mies tulluo räkänenästäkki, voan ei tyhjä naurajast.

Ko neät nälä tuleva, ni kyyristäi kyntämeä.

Ei ihmistä kahel kiusata, ko työl ja näläl.

Tehhen työstänsä peäsyö, syyven leipänsä palasta.

Pouva tähteil eleteä, mut ei vieviljal.

Sana ja Sävel Vokki-Virkissä

Enni Strengel lausuu Aleksanteri Aavan runoja. Taustalla Eeva Rouvallin. Ennen aikaa suuri kuvakudos. Edessä Tyyne-Kerttu Virkki.

Kolmen suuren sakkolalaisen, laulajatar **Hanna Granfeltin** (1884—1952), kirjailija **Aleksanteri Aavan** (1883—1956) ja käsityöneuvos **Tyyne-Kerttu Virkin** elämäntyötä esiteltiin 20. 10. 84.

Iltapäivämatineassa olivat mukana Hanna Granfeltin sisarentytär, pankkivirkailija **Ethel Antell** ja pianotaiteilija **Greta Carlson-Nuotio**, joka oli säestänyt laulajatar 20-luvulla.

Aluksi soitti Greta Carlson-Nuotio Chopinin Preludin 20.

"**Hanna Granfelt**, kansainvälinen laulutähtemme, syntyi Petäjäjärven kartanossa, Sakkolassa agronomi **Arthur Granfeltin** ja vaimonsa **Hanna Marian, o.s. Hahl**, tyttärenä. Perheeseen kuului kaksi muuta tytärtä ja poika", aloitti opetusneuvos **Antti Henttonen** esittelyn ja jatkoi: "Hannan musikaalinen lahjakkuus oli periytynyt äidin puolelta. Menetettyään kotikartanon konkurssissa perhe muutti pois Sakkolasta kahden tilapäisasuinpaikkakunnan jälkeen Pyhäjärven Taubilan kartanoon, jonne agronomi Granfelt ryhtyi tilanhoitajaksi. Vajaan vuoden kuluttua hän kuitenkin kuoli, ja rouva Granfelt joutui jälleen muuttamaan asettuen asumaan Helsinkiin, jonne hän perusti täysihoitolan. Hanna oli silloin 10-vuotias. Hän meni sisartensa kanssa enonsa, rehtori **Taavi Hahl'in**, johtamaan ruotsalaiseen tyttökouluun. Toinen eno, tohtori **Hjalmar Hahl**,

Φ

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —
LEMPÄÄLÄSSÄ JA VIIALASSA
PAIKKAKUNNAN JA JÄSENTEN PARHAAKSI

Φ

Lempäälän-Viialan
Osuuspankki

huomattavien päivälehtien taidearvostelija, innosti Hannaa musiikkiin. 16-vuotiaana Hanna sai kiinnityksen Kaarlo Bergbomin johtamaan Arkadia-teatteriin (Suomalainen teatteri). Hän opiskeli samanlaisesta laulua **Alexander Ahngerin** johdolla. Vuonna 1903 hän aloitti laulun opinnot Pariisissa **Edmond Duvernoyn**, Pariisin konservatorion laulunopettajan johdolla. **Aino Ackté** oli aikanaan ollut saman opettajan oppilaana. — 20-vuotiaana Hanna Granfelt antoi ensikonsertin Helsingissä 15. 3. 1905. Arvostelut olivat loistavat. Senjälkeen hän opiskeli Pariisissa vielä kolme vuotta. Osoituksena hänen lahjakkuudestaan mainittakoon, että maestro Duvernoy opetti häntä viimeisen vuoden ilmaiseksi. Vuonna 1909 Hanna Granfelt kiinnitettiin Mannheimin hoviteatteriin, vv. 1911—12 hän oli kiinnitettynä Berliinin Kurfürsten-oopperaan ja vv. 1915—22 Berliinin valtionoopperaan. Berliinistä tulikin hänen pitkäaikainen kotipaikkansa, mistä käsin hän vieraili vv. 1909—23 mm. Suomalaisessa oopperassa ja useissa Euroopan maissa. Hanna Granfelt herätti ihastusta loisteliaalla ja laaja-alaisella äänellään ja harvinaisilla taiteellisilla lahjoillaan niin kotimaisilla kuin kansainvälisillä konsertti- ja oopperalavoilla. Hän lumosi kuulijansa kauniilla laulullaan ja ulkonäöllään saaden yhä uusia voittoja taiteensa tiellä. Mutta Berliinin aikaan liittyi myös korvaamaton menetys, sydänsuru. Hannan suuri rakkaus, saksalainen kapellimestari **Robert von Heumann**, kihlattunsa, haavoittui vaikeasti maailmansodan ensimmäisellä viikolla syyskuussa 1914 menehtyen hieman myöhemmin sairaalassa.

Hanna Granfeltilla oli kesäkotia Antreassa, jonne hän tuli joka kesä. V. 1928 hän muutti pysyvästi Suomeen. Täällä hän esiintyi suomalaisessa oopperassa ja lukuisilla maaseutukiertueilla. Lisäksi hän toimi

laulunopettajana täällä sekä Saksassa ja Norjassa. Vuonna 1930 hän lähti konserttikiertueelle Amerikkaan, mutta pian siellä sairastuttuaan, kiertue oli keskeytettävä. Ennen matkaa hän oli solminut avioliiton näyttelijä-laulaja **Heikki Tuomisen** kanssa. — Hanna Granfelt vietti 45-vuotistaiteilijajuhlaa Suomalaisessa oopperassa 15. 1. 46. Se oli samalla hänen jäähyväisjuhlaansa. Hän lauloi jälleen ihanasti valloittaen yleisönsä ja arvostelijansa. — Kalevalanpäivänä v. 1952 hän sai Suomen Kulttuurirahaston kunniamerkinnon. Samana vuonna 5. 11. Hanna Granfelt kuoli sydänhalvaukseen yöllä nukkuessaan. — Lopetettuaan puheensa opetusneuvos Henttonen haastatteli pianotaiteilija Greta Carlson-Nuotiota, joka oli säestänyt Hannaa laajalla kotimaan kiertueella. Temperamenttinen haastateltava kertoi elävästi tuosta värikkästä, mielenkiintoisesta ajasta. Hän mainitsi myös, että aina myöhemmin istuessaan Hannan konserteissa hän itki kuunnellensa hänen sielukasta lauluaan. Lopuksi hän luki säveltäjä-kriitikko, maisteri **Sulho Rannan** Hanna Granfeltille omistamasta muistokirjoituksesta muutamia lauseita: ”Kaiken olit kokenut, suuret voitot, murskaavat, tappiot, riemut ja murheet. Kiitos, että olit, elit ja tulit luoksemme. Annoit meidän aavistaa suuren, todella suuren taiteen läsnäolon, vaikka et laulanut säveltäkään. Ilman Sinua on jälleen vain outoja polkuja. Ohjasit tielle, joskus ehkä tietämättäsi. Harvoin tapaa taiteen taipaleella sellaista kauas ja korkealle ohjaavaa viitamerkkiä kuin Sinä olit, Hanna. Olkoon unesi onnellista!” (Bad Nauheim 6. 11. 52.)

Haastattelun päätyttyä Greta Carlson-Nuotio soitti vaikuttavasti Chopinin Surumarssin trio-osan sekä Järnefeltin Kehtolaulun.

— Opetusneuvos Antti Henttonen kertoi sitten toisesta tunnetusta sakkolalaisesta.

Aleksanteri Aavasta, kotiseutukirjailijasta, joka oli oikealta nimeltään **Santeri Kuparinen**. ”Hän syntyi varakkaan maanviljelys- ja kieväritalon poikana. Vanhemmat toivoivat hänestä, ainoastaan pojastaan, työnsä jatkajaa, mutta häntä kiinnostivat enemmän ”henkiset tehtävät” kuin maanviljelys. Voidakseen keskittyä kirjallisiin töihinsä Santeri muutti pois Sakkolasta Saaren pitäjään, josta osti pientilan. Siellä hän harjoitti lukemisen ja kirjoittamisen lisäksi itseopiskelua harrastuksen vapaa-aikoinaan myös metsästyksellä ja kalastusta. Aleksanteri Aavan tuotanto käsitti 2 runoteosta, Vanha maininki (1916) ja Musta lintu (1917) sekä romaanin Huuhkan poika (1924), joka kertoo lahjoitusmaatalonpoikien kohtalosta. Hän kirjoitti kauniita, isänmaallisia runoja, joihin olivat olleet innoituksen antajina Suvantojärvi ja Taipaleenjoki. Professori Unto Kupiainen on sanonut, että Aleksanteri Aava oli viimeinen Kalevalan runomitan taitaja. Mainittakoon, että Suvanto-Säätiö on päättänyt kustantaa Aavan kootut runot.

Aleksanteri Aavan elämään sisältyi myös paljon surua. Hän menetti kolme poikaansa, joista kaksi kaatui jatkosodassa, kolmas kuoli muuten. — Sakkolan pitäjaseura on pystyttänyt Lempäälän keskustaan Onni Pursiaisen tekemän Aleksanteri Aavan muistopatsaan.”

Taiteilija Enni Strengell lausui kaksi Aleksanteri Aavan koskettavaa runoa: ”Seurakunnan hajotessa”, jonka Aava oli kirjoittanut Sakkolan seurakunnan lopettamistilaisuuteen Lempäälässä v. 1949. ”Virsi kotiinjäneille” oli kirjoitettu Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkkin paljastustilaisuuteen Punkalaitumella v. 1953. Lisäksi taiteilija Strengell lausui piispa Paa-vo Kortekankaan kirjoittaman runon: ”Karjala tänään”.

Aili Tuhkanen

Keski-Suomen Karjalaisten pikkujoulu

Keski-Suomessa asuvien entisten sakkolalaisten ja pyhäjärveläisten yhteinen pikkujoulutilaisuus pidettiin Jyväskylän Marttalassa 25. 11. -84. Marttalan sali täyttyi pikkujoulun viettäjästä ja lämmin entisen kotiseudun henki ja muistelu entisistä lapsuus- ja nuoruusajoista viritti mielet herkeiksi ja joulumielisiksi.

Pyhäjärveläisten yhteishenki näytti olevan vahvempaa, sillä heitä oli saapunut tilaisuuteen huomattavasti enemmän kuin meitä entisiä Sakkolan ”rotuporsaita”. Mikähän vaivasi sakkolalaisia etteivät kansoittaneet tilaisuutta tasaveroisesti?

Juhlan ohjelma oli erittäin lämminhenkinen lauluineen ja monine

hartaine puheenvuoroinen ja musiikellisuineen. Luoden todella harrastajien joulun tuntua mieleen.

Sana oli vapaa ja sitä käytettiin ahkerasti. Tuotiin terveisiä ja kerontaa entiseltä Pyhäjärveltä ja matkan varrelta nähdystä Sakkolan ja Raudun osalta. Maaseudun pieneläjien olo ja asumukset olivat saaneet uuden suunnan. Sillä asuminen ja elämä oli muuttunut keskushaikuiseksi ja yhteisyritykseksi.

Nautimme vielä vanhanajan mukaisesti joulupuuron ja maukkaan sellaisen. Joimme hyvät pikkujoulukahvit joulupullineen. Ja mikä oli luonnollista entisten tuttavien tavatessa. Yleinen puheensorina ja kes-

kustelu entisistä ja nykyisistä vaiheista... Erittäin onnistunut tilaisuus kaikkien läsnäolijain mielestä.

Kiitokset teille hyvät pyhäjärveläisnaapurit, että otitte meidät vähemmistöinä olleet sakkolalaiset tasaveroisina ystävinä joukkoonne! Kiitokset myös yhdysmiehille Eino Kuismalle ja Eino Kalloselle, hän on Sakkolan Lapinlahdessa syntynyt ”pyhäjärveläinen”. He hoitavat myös edelleen yhteisiä asioitamme.

Pieneksi vihjeeksi Suvanto-säätiölle: Katsomme, että meidät täällä asuvat entiset sakkolalaiset ovat säätiön puolesta unohdettu. — Sopisiko, että valitsisitte Eino Kuismen yhdysmieheksi täällä asuvien asioiden esittelemiseksi?

Erittäin hyvää ja ONNEKASTA UUTTA VUOTTA toivottaen

H K

Toimituksen tuoli

Vuosi vanha vaipui pois, toisille toi murhetta, surua, ikävää, toisia kohteli lempeämmin, antaen ilohetkiä...

Pärssisen Konepaja
35500 KORKEAKOSKI PUH. (935) 81204

VALMISTAMME M.M:

**TERÄSRAKENTEITA, OVIA JA IKKUNOITA
ALUMIINISIA OVIA JA IKKUNOITA
KORISTETAKOTOITA**

omaan maahan muuttamaan, vaikka kotikylät jälkeen jäivätkin. Mikään toinen kansa ei samaa koettelemusta olisi kestänyt sortumatta tai vieläkin keskinäistä kapinaa käyden.

Paljon heikommin olisi kohtalo voinut kolhia, vaikka uhrin nytkin olivat raskaat rauhan lunastamiseksi. Nyt meillä on maassa rauha. Onko rakkautta toisiimme? Se on rauhantilaan verrattuna vain perhe- ja henkilöasia. Perhe on valtakunnan perusyksikkö johon koko tasaval-

Muistelmia Vilakkalasta, Heinälammin kuivatuksesta ym.

Kaikille osakkaille määrättiin ojan hoitomaksu, jonka sai suorittaa rahalla tai työllä. Näin oja pysyi hyvin auki, mutta se puhdistettiin joka kesä ennen heinäaikaa, kun ojassa oli vähän vettä. Minä kun olin viimeksi mukana puhdistuksessa aloitettiin työ Kaarnajoen kylän perältä. Käärrettiin housunlahkeet ylös ja alettiin kulkea joukolla ojaa pitkin. Missä kävi virta näkyvästi, niin siitä otettiin maata pois ja jalalla tunnusteltiin milloin hyvä oli. Se oli osaltaan semmoista veden ”möl-läköittämistä” jota Mikkeli valvoi. Maksuna oli 2,50 markkaa tunnilta.

Valtiolle ojainaa maksettiin

vuosittain takaisin kunnantalolla ja viimeksi Salakalla, ruununvouden kantamana. Lopun lainan valtio pidätti obligaatioista.

Mitä kylässä tapahtui, se tiedettiin melko hyvin. (Vaikka ei ollutkaan siantappo aika, sillä sen tiesi aina suuresta korvennustulesta). Kerran jopa joku tiesi, että Mikkelin lammilla on traktori! Silloin Meskasenmäen lapset lähtivät joukolla sinne. Kun juostiin rantamäkeä alas ja traktori oli jo näkyvissä, ei ollut aikaa kiertää tietä pitkin, vaan suoraan lammen poikki traktoria kohti. Vaikka Keltaslahen lap-

set olivat jo siellä, niin hyvin mekin kerettiin.

Traktori alkoi kyntää ja ajoi ensimmäistä vakoa yksi aura perässä. Sanotaan, että kaikella elukalla on omat karpäsensä, niin oli tälläkin: Meitä lapsia oli traktorin ympärillä kuin karpäsiä. Mutta lienee ollut myös paarma-aika sillä aikuisiakin oli aika runsaasti! Useimmat ”tallo” viilua, joka pyrki kääntymään takaisin vakoon, toiset seurasivat muuten vain työtä ja joku neuvoi kyntäjiäkin. Kynnyn päästyä toiseen päähän ja aura nostettiin ylös maasta, niin viilu kääntyikin takaisin vakoon ja ”meni” niin nopeasti takaisin rantaan saakka. Talon miehistä Simo katsoi kääntyneen viulun perään, raapaisi korvallistaan ja sanoi: ”Siin ei ois kerent keral soametrijuoksijakkoa?” (En tiedä, kun en ollut silloin vielä juossut 100 metriä tosissani.)

Traktori lähti alkamaan alusta. Sitten tuo viilu ”tallottiin” paremmin ja katkaistiin välillä poikki, joten nyt jäi paikoilleen. Mekin lähdettiin kotia, sillä meille saattoi tulla vielä muitakin kiireellisiä menoja ja olihan nyt tämäkin tapaus tullut nähtyä: Heinälampea kynnettiin traktorilla!

En tiedä, miksi riisikoisista ja metsäpirttiläisistä oli hankittu henkikirja-otteet? Eihän heillä tietääkseni ollut kuin metsää täällä kylän tuntumassa, eikä metsätkään tämän kuivatuksen vaikutuspiirissä. Ja mistä syystä riisikoiset niitä metsiä täältä olivat saaneet? Metsäpirtin Vaskelan kyläläiset olivat kuulemma saaneet niitä metsiä vastikkeeksi siitä, kun eivät tahtoneet Vuoksen laskun aikana vapautuneita niittyjä sieltä asuinpaikaltaan, joita sitten Vilakkalan talolliset ottivat, joten vilakkalaisilla oli niittyjä ainakin Koukkuniemessä ja Lapanaisissa, joka huomaamatta on jäänyt mainitsematta Sakkolan toisessa historiassa.

Näistä metsistään he kävivät ke-

tainen järjestelmämme nojaa. Onko Suomi Onnela? — Hyvä täällä on asua ja elää. Jokainen ihminen on yksilö, jonka suomalainen toive ja tavoite voi paljonkin erilaistua ja joskus tulevaisuus hämärtyy, ei ole selvää tavoitetta, maalinauhaa näköpiirissä. Onnela tuntuu niin kaukaiselta. Silti hyvyys on monesti lähellä: Perheyhteisö. Kun perhe-elämä pysyy oikeilla raiteilla, niin se on koko kansamme suuri onni. Vaikka elämä aaltoilee, niin eri katsantokannat voidaan sovussa sovittella ja elää nyt saavutettua rauhan jaksoa jatkuvasti. Näin alamme tämänkin vuoden.

Suvannon Seutu ilmestyy entiseen tapaan ja entisellä halvalla hinnalla on tilattavissa monella eri tavoin. Tilillepanokortit saapuvat kunhan jaksan ja kerkiän pitkin kevättä. Viime vuodelta jäi hyvin vähän ”maksamattomia” ja vieläkin ehtii jos muistuu mieleen ettei ole tullut maksetuksi. Suvannon Seudun sisältöön on luvassa yllättäviäkin kirjoitusaiheita ja sivumäärä on se minkä rahavarat myöten antavat.

Olen lukenut Anna-Liisa Heikkilän ja Heikki Karttusen kirjoittaman ja kustantaman kirjan Noitermaan seudun historiikki. Kirjan omistuskirjoitus on: Tämä kirja on omistettu kotikyliemme isille ja äideille rakkauden, kiittollisuuden ja kunnioituksen osoituksena.” Kirja on sisällöltään rikas ja yllättävän ehyt, kirjoitettu kertovasti ja vältetty liikaa luettelomaisuutta. Vaikka minulla on sillä seudulla vain muutama sukulainen, niin kirja tuli luetua äkkiä ”läpi”. — Vaikka teos ei ole mikään pikku aapinen, on runsaasti sivuja ja valokuvia riittävästi. Kiitos tekijät palkitkoon!

Kirjasta puuttuvat kirosanat. En kaivannutkaan, mutta Kalle Pääntalon tamperelais-iijikilaisessa teoksessa niitä vilisee niin, että Väinö Linna tuntemattomineen on jäänyt kauan takavilinänsä. Pääntalon kirjassa juuri naiset täryttelivät samalla sivulla kymmenenkin ihanan rivoa sanaa.

Tuskin Karjalassa monikaan nainen lasetteli perhanoita? Kertokaa kellä on kokemusta!

Osa Heinälampia 1980.

vättälvellä polttopuita hakemassa.

Muistan vuodelta 1926, kun kylässämme oli häät kevättalvella, alkoivat sunnuntaina ja meidän riihessä tanssittiin. Oli ollut tuiskutalvi, joten tiet olivat tukossa ja kulku ohjattu peltöjä pitkin. Tässä riihen luona oli veräjä auki ja olkitukko aitaseipäissä merkinä, että tie kääntyy pellolle. Oli maanantaiaamu ja Vaskelan miehet tulivat polttopuita hakemaan. Käänsivät hevoset riihen seinustalle, heittivät heinänsäkin eteen ja tulivat kuokkimaan häitä. Aikansa siellä kaskuja kertoivat ja lähtivät hakemaan kuormia metsästä. Palatessaan syöttivät taas hevosia ja poikkesivat tanssipaikalle. Taisi siinä ”tallukkaat” kastua ennenkuin pääsivät riiheen? Sillä vaikka yöllä oli pakasta niin päivällä aurinko lämmitti ja riihikatoksessa oli roskien alla vettä kauttaaltaan.

Pitkistä häistä tuli tästä mieleen kuulemani juttu. (Ei koske näitä häitä). Sulhanen ja morsian olivat väsyneet pitkästä olostaan tanssipaikalla, eikä viitsineet lähteä aiheetta pois, niin morsian oli pyörtyvinään ja sulhanen tietysti kantoi hänet pois. Aikansa levähtyään, kun tulivat takaisin tanssipaikalle, kysyi

morsiamen isä: ”Miten hän heräsi”? Sulhanen vastasi: ”Annoin vähän lääkettä”. — ”Pane sitten lääkekaapin ovi kiinni”, kun sulhaselta oli sepalus auki...

Talvisodassa tuota Heinälampia oli pommitettu paljon. Pommikuopat oli katkoneet sarkoja ja tukki-neet oja. Siksi jatkosodan aikana sieltä tehtiin vain osittain heinää ja nekin oli kannettava sapilailla latoon. Esteenä oli myös työvoiman puute. Vaikka sotilaita annettiin töihin sellaisiin taloihin joista miehet olivat sodassa ja naiset palanneet takaisin, oli paljon taloja joihin ei ollut palannut talon väkeä ollenkaan. Näitäkin tiloja yritettiin viljellä ”kolhoositouhulla”, mutta melko huonoin tuloksin: Kylässä olevat miehet kokoontuivat aamuisin Meskasenmäen seuduille, jossa oli ruokapaikka ja hevoset. Sitten kun lähdettiin Heikkilän perälle töihin, niin sinne päästyä täytyi lähteä kiireesti takaisin, että joutui määräkana ruokailuun! Ehkä työ oli joutuisampi kun työmaa oli lähempänä?

Käydessä v. 1980 Vilakkalassa, ei siellä ollut yhtään rakennusta. Maista oli viljelty ja hyvässä kasvussa olivat pellot. Heinälammin laskua

ei oltu hyväksytty. Oja oli laskettu tukkoon tai vallan tukittu, koska Heinälampi oli kokonaan veden peitossa ja Mutalammissakin oli vettä niin paljon, että miltei ylti Kenahonmäen alla tiehen asti.

Kaikkia näitä katsellessa teki mieli kirotta... Ehkä olisin näin tehnytkin, jollen olisi ollut niin liikuttunut siitä, kun pääsin 38 vuoden jälkeen käymään synnyinseudulla, kotikylässä... Kauniina kesäkuun päivänä, jossa käet kilpaa kukkuen tervehtivät meitä.

Nykyisellä asuinpaikkakunnalla kuulee harvoin kesällä käen kukuntaa. Ihmetellen kysyin tätä kerran naapurissa asuvalta paikkakunnan isännältä. Ei hänestä se mikään ihme ollut. Eikä minustakaan sen jälkeen kun hän vastasi: ”Ei täällä käki kuku joka viikko, kun se käy välillä tuolla Kangasalan puolella. Meillä kun on Kangasalan kanssa yhteinen käki.

Kalervo Viskari

Ota kädestäin kiinni

*Ota kädestäin kiinni
ja kulje mun vierelläin!
Tule silloin kun suru mun yllättää
ja anna olkaasi vasten
mun painaa pään.
Tule silloin kun iloinen oon,
mä kanssasi tahtoisin jakaa sen.*

*On elämä kaunis ja hyväkin,
vaik' usein unohdamme sen.
Oi ystävä,
niin paljon sua tarvitsen!*

*Ota kädestä kiinni silloinkin,
kun vanha oon ja ryppyinen
ja käyntini huono ja vaivainen.*

*Ota kädestä kiinni! Käsikkään
helpompi kulkea on eteenpäin.
Siis käteen tartu oi ystäväin
ja pidä siitä kiinni.*

*Tule nyt, älä huomenna vasta,
mä poissa jo olla voin.
Et tavoittaa voi mua Tuonelasta,
kun vasta itsellesi kellot soi.*

SIIRI KYTÖNIEMI

Matkan suuntana Kiviniemi

II

Muuttotavarat oli Kiviniemen asemalla ja isä lähti niitä Åbergin hevosien ja miesten kanssa hake-
maan. Kävelimme sinne kauniin Il-
mamäkiharjun alapuolella mänty-
metsän keskellä olevaa tietä.

Olihan siinä työtä, että pääsimme
yöpymään, yöllä heräsin, miksi äiti
laittoi minut tällaiseen paikkaan
yöksi? Lutikat tulivat kimppuuni —
häiritsemään — muistissani on, että
isä poltti rautapadassa rikkiä, ovet
olivat kiinni, eikä sinne saanut men-
nä sisälle pitkiin aikoihin. Sitten tuli
uusi aamu. Oli maidon puute ja äiti
lähti 4 litran maitokannu kädessä
kohti kukonlaulua, mistä se kuului
aikaisena kevätaamuna! Sieltä Pe-
tjärveltä päin se tuulen mukana tu-
li. Sinne hän lähti jonnekin Rypön
hakaan päin, oli varmaan märkää
savista tietä seurattessa. Vihdoin tuli
eteen talo mäntymetsän reunassa,
iso koivu pihassa, aitta ja ulkoran-
nus.

Tietysti hän selitteli asiansa ja sai
maitoa, koska ei tarvinnut lähteä
muualle.

Hän oli Ämmälän taloissa Maria
ja Juho Karvasen luona. Äiti puhui
ja nauroi, että kun hänelle oli tullut
niin nälkä ja hänen täytyi pyytää,
että ”jos olisitte hyvät ja antaisitte
ruokaa”. — Ruokaa hän sai ja sa-
noi, että siinä keitossa oli 9 lajia ja
PIRONAA nimeltään (johan sattui
ja nimi on oikein) Meille tuli heistä
ja Simo Karvasen perheestä hyvät
ystäväperheet, lähinaapurit.

Siitä se eläminen ja oleminen al-
koi. Vanhempani kävivät ostamas-
sa lehmän Vepsältä. Oliko se Vuok-
selan pitäjää vai Kottilan kylää?

Isä teki sepän töitä. Hänellä oli
kenttäahjo ja rakensi pajan saunan
seinävierustalle omaa tarvetta var-
ten, joten hän voi auttaa tällaista

apua tarvitsevia naapureitakin.
Muistan lokakuulta 1939 nähneeni
Viljo Purontaan ”sepän
pakinoilla” (ehkä kuun alkupäivi-
nä, koska alkoi YH.) Olin käymäs-
sä Vaalimosta entisessä kodissani.
Ollaan sitä tavattu täällä nyk. Suo-
messakin.

Ahon perhe, äiti, nuorin tytär ja isä.

Siitä ajasta kun olin vielä kotona,
muistan erään Kiviniemen isännän
sanoneen isälle, pientä työpalkkaa
hänelle maksaessaan: ”Et sie tiije,
ihmise pitteä ain olla itschie päi ki-
perä!” Isäni toimi aina kodin par-
haaksi. Tilan suo tuli viljelykseen ja
kaunis oli se pello joka oli ojitettu,
hyvässä kasvukunnossa. Kuulin al-
kuvuosina isän puheen, kun sieltä
Helsingistä veli ja tuttava tulivat
kylälle, että ”ohran jyvät olivat
kuin oravan kynsiä.” — Halla oli
vienyt viljan ennen tuuleentumista.
(valmistumista)

Niin, monta hallaa ihminen elä-
mässään saa kokea. Pula-aikana

30-luvulla, oli kulkevia miehiä, ruo-
kaa pyytäviä. — Sai eräs nuori
mies, ruokailuvälineet oli, silliä, pe-
runaa ym, mutta sanoi syötyään:
Menen pyyhkimään käsiäni (ruo-
hikkoon). Sanoin isälle: ”Hänellä
oli lippalakki kainalossa. — Sen
tien meni ilman kiitosta. Talviai-

kaan tuli kerran myöhään illalla
kolme miestä, pysyivät yösijaa. Isä
sanoi äidille: ”Anna pojille
ruokaa.” Aamulla lähtivät rajan
suuntaan.

Ei ollut pulavuosina markkoja
liiemmälti, eräs Aleksandroffin työ-
mies kun haki Maksimoista niityltä
heinäkuormaa, osti hehdon peru-
noita, maksoi hinnan 60 markkaa
heti. Äiti sanoi: ”Kyllä Jumala pi-
tää meistä huolen”. Muistan äitini
käden ristissä aina ennen syöntiä.
Puhutteleva asia itsekullekin.

Kun oli maatila, niin isä osti
Åbergilta ent. Anttilan talon riihen
— maksoi 3000,— markkaa. Oli

Huuhkan poika

Valkaman luo tultuaan pyyhkäisi
Juhana takin hihalla silmiänsä,
epäillen näkimien pettävän — en-
simmäinen rysä, sama pyydys, joka
äskettä näytti luokkansa, töröttösti nyt
— vedettömällä mutapohjalla! —
Venhe — parinkymmenen sylen
päässä vesikieleltä, vaikka illalla jäi
lipla pääksyyn koskettamaan — Su-
vanto — kuivumassa! Ymmärsihän
sen Kourun Juhana heti, että lasku

tässä on kysymyksessä, nopeasti ta-
pahtuva vedenpinnan aleneminen
— päivän koiton aikana näytti rysä
luokkansa — nyt, eräitä hetkiä
myöhemmin, oli koko pyydys näky-
vissä. Ei ollut ajattelemisenkaan
venheen vesille saamista, eikä se ol-
lut rysien kokemiseen tarpeenkaan,
saihan pyydyksien luo mennä kävel-
lenkin.

— Matti! huusi vaari kartanoon

päin kuullessaan tuvan oven narah-
tavan. — Matti!

— Mitä!

— Järvi kuivuu!

— Mitä? toisti toinen mies, kor-
viaan uskomatta.

— Järvi kuivuu!

Matti katsoi Suvannolle. Siinä-
hän se oli järvi, välkkyi ja kuvasteli
kuin ennenkin.

— Älä hups!

— Tule tänne! Tule katsomaan!

Rysät ovat jo kuivalla!

Kourun valkamalla ja kartanolla
hojahtelivat huutelut kuin vastaran-
nallakin. Siinä ukkojen haikailussa
heräsivät kaikki talon asukkaat,
ämmät, rengit, piijat, siristelivät
unisia silmiään, kerääntyivät äy-
rälle ihmettelemään veden pinnan
äkillistä alenemista. Tuumittiin,
kummeksuttiin.

— Johan minä sanoin, että se ei
ollut hyvän edellä viimetalvena se
haltian nuottaan tulo, muistutti
vanhempi renki.

— Sinun syytäsi se on tämä kaik-
ki! Olit möllökkä, suututit vetehi-
sen. Nyt sen näet!

Viimetalvena oli näet renkien
nuotta vetäessä noussut järvestä
verkkoperässä olio, iso ja ympyriäi-
nen kun lehmän maha. Sitä siinä
avantoreunamalla sitten miehet ih-
mettelivät, tunnustelivat ennen-
näkemätöntä saalista.

— Kelvanneeko tämä paremmin
syötäväksi kuin myytäväksikään —
mitä tällä pötsillä lie virkaa, oli
nuorempi talon rengistä arvellut.

Katsotaan mitä hänessä on sisäl-
lä, annahan pistän, puhkaisen,
hommaili toinen nuottamies ottaen
käteensä lähellä olevan tuuran.

Silloin oli mahakko liikahtanut
sanoen: ”rengillä on rengin aikeet”
pyörähti kerran, toisen, muklahti
avantoon, painui näkymättömiin.

jatkaa

ojankaivua savi-uudismaahan, yhtä
monta metriä ojaa. — Sitä isä kai-
voi viileän aikana ellei ollut pilvi-
päivä, vilusti ja oli kovasti sairaana.
Yöllä äiti pyysi katsomaan: ”Tule,
isä on vaikeasti sairaana.” Kuinka
kovasti hän siellä peiton alla vapisi-
kaan. — Menin kesähuoneeseen,
missä sai kesäisin asua, pyysin Tai-
vaan isältä: ”Anna isän elää.”

Aina huomaa täällä ajassa, että
meistä huolta pitää Korkein. Enkä
minä voi olla muuta kuin kiitollinen
isälle ja äidille heiltä saamastani
neuvoista ja avusta.

Kiviniemen raviradalla oli Sakko-
lan maatalousnäyttelyt v. 1935, siel-
lä kahdelle raivaajapariskunnalle
annettiin mitalit Maatalousseurojen
Keskusliitolta (?) Siinä oli muis-
taakseni sanat: — Työ ja uskollis-
uus, elämän ilo.

Vanhempani oli siellä näistä kah-
desta mitalin saaneista toinen paris-
kunta.

Kun nyt vuosikymmenien jälkeen
muistelee mennyttä aikaa, viljan-
leikkuuta sirpillä ja sitten viikatteel-
la, viljan puintia käsin — meillä oli
sitten kone jota piti 2 hengen kier-
tää käsin, siinä piti olla aina 4 hen-
keä työssä, myöhemmin isä ja

Heikki-veli laittoivat sen hevoskier-
toisena toimivaksi — kyllä on suuri
muutos kaikessa tapahtunut.

Eipä ollut edes polkupyörää
nuorten käytössä kaikilla. Isällä oli
siellä Pakinkylässä, vaan möi sen
huutokaupassa, sanoi vain: Ei sitä
tarvita, tiet on huonot. Kyllä heti
pula-ajan mentyä isä osti pyörän.

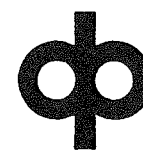
Talvella isä ajoi hevosella suolle
lähteisiin täytteeksi kantoja, turvet-
ta, savea ja muuta kevyttä maata,
hiekkaa sen suomaan sekaan. Kyllä
oli kauniit pellot katsella, kun api-
lakin kukki hyvin kasvavana!

Täytyihän hänen olla vieraassa
työssäkin, jos oli saatavana. Kun
N. Toivonen oli tehnyt testamentin
Radium-parantolasta Suomen Voi-
mistelu- ja Urheiluliitolle oli isäni
siellä usein hevosen kanssa töissä,
viikolla yöpyenkin siellä. Johtajana
oli silloin siellä Akseli Kaskela.

Toivon heille, jotka ehkä muista-
vat Kiviniemen asukkaineen lämpi-
miä ajatuksia entisestä kotiseudus-
ta. Onhan siellä eräät käyneet ja
olen saanut kuulla kuvauksia Kivi-
niemenkosken seuduilta aina Vaali-
mon kylään asti, mutta en lapsuus-
kodin maisemista kuullut muuta,
kun junasta katsoivat, niin pellot
pensaikkoo kauttaaltaan.

Paistakoon aurinko sinne niin-
kuin ennenkin!

Aune Mustamo
ent. Ahontyttö

**TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI**

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

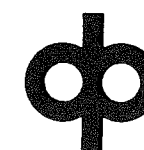
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIKE

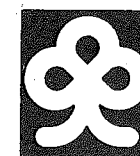
A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — Puh. 931-739541

**VESILAHDEN
OSUUSPANKKI**

**joustavaa
pankkipalvelua**

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvo — palvelee

**LEMPÄÄLÄN
PELTITYÖ**

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751886 (verstaaseen)

**Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.**

SUVANNON SEUTU

**Suvannon ympäristön kotiseutu-
lehti, ilmestyy 1985 8 kertaa
vuodessa.**

Tilaushinta 40 mk vuosikerta.

**Ilmoitushinnat 1 mk palsta om
vakinaisista ilmoituksista alen-
nus.**

Toimituksen ja konttorin osoite
37370 Narva. Puhelin
(931) 734 843.

Postisiirtotili TA 430763-1

Pankki Vesilahden Osuuspankki
37370 Narva. Käyttötilin nume-
ro 551105-42772.

**Vastaava toimittaja Viljo Puro-
taa.**

**Toimituskunta Helmi Uosukai-
nen, Uuno Pulakka, Eero Kop-
panen ja Väinö Kekki.**